

Belangen: Macht van de Eerste Kamer

Korte omschrijving werkvorm:

Aan de hand van een werkblad ontdekken leerlingen dat de plannen van het kabinet waarschijnlijk wel door de Tweede Kamer komen, maar niet zo gemakkelijk door de Eerste Kamer omdat de coalitie hier geen meerderheid heeft. Ze denken na over de vraag bij welke politieke partij het kabinet het best kan lobbyen voor vier nieuwe plannen.

Leerdoel:

- De leerlingen weten dat de plannen die worden gepresenteerd op Prinsjesdag nog niet uitgevoerd kunnen worden, omdat het parlement daar eerst over moet besluiten.
- De leerlingen krijgen gevoel voor de politieke verhoudingen. Het kabinet kan niet bij alle partijen op steun rekenen. Politiek is geven en nemen.

Bronnen:

Diverse kranten en het NOS-Prinsjesdagdebat.

Duur:

ca. 20 tot 30 minuten

Handleiding:

1. Vraag de leerlingen of ze weten wat de koning tijdens de troonrede heeft voorgelezen. Vertel dat de Koning de plannen van het kabinet voorleest. In de miljoenennota staat de financiële onderbouwing van de plannen.

Tip: Laat het volgende informatieve filmpje (2.40 min.) van de Rijksoverheid over Prinsjesdag zien: <http://www.youtube.com/watch?v=GWFhslG00wo>.

2. Vertel dat de leerlingen in tweetallen een werkblad krijgen. Ze krijgen 15 minuten de tijd om het werkblad in te vullen.
3. Stop na 15 minuten de tijd en vraag enkele leerlingen wat ze hebben geleerd van de opdracht.
 - Wie beslissen uiteindelijk over de plannen die zijn gepresenteerd? (antwoord: Tweede en Eerste Kamer)
 - Van welke partijen is de meeste steun te verwachten voor de plannen van het kabinet? (antwoord: coalitiepartijen VVD en PvdA).
4. Bespreek de opdracht. U kunt hiervoor het antwoordmodel gebruiken.

Let op:

Om vraag 5 te kunnen beantwoorden is het gewenst dat de leerlingen al enige kennis hebben van de standpunten van de politieke partijen.

Werkblad: Macht van de Eerste Kamer

Het kabinet kan wel willen...

Op Prinsjesdag leest de koning de troonrede voor. Hierin staan alle plannen van het kabinet voor het komende jaar. Ook biedt de minister van Financiën de Tweede Kamer de Miljoenennota aan. Daarin staat de financiële onderbouwing van alle plannen.

Het kabinet wil 6 miljard euro bezuinigen. Deze bezuiniging komt bovenop de eerder gemaakte bezuinigingsplannen, die voor een gedeelte vanaf 2014 in zullen gaan.

Zoals je misschien weet, kan het kabinet niet zomaar plannen maken en deze uitvoeren.

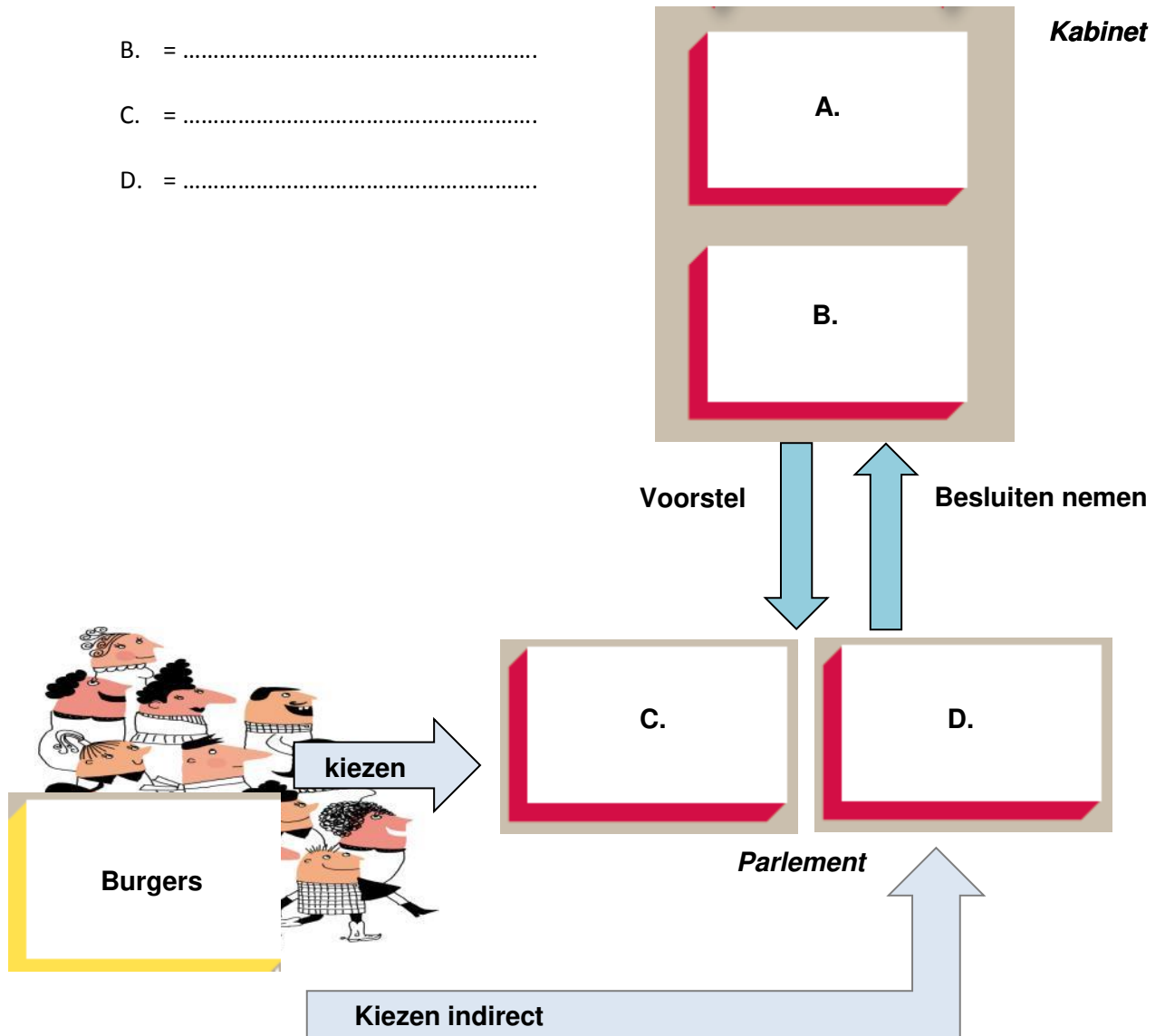
1. Vul de volgende begrippen in het onderstaande schema in:
Eerste Kamer, Tweede Kamer, staatssecretarissen, ministers.

A. =

B. =

C. =

D. =

2. Welke organen nemen uiteindelijk de beslissing of een bezuinigingsplan wordt doorgevoerd?

..... &

3. Bekijk de zetelverdeling in het parlement.

	Tweede Kamer (zetels)	Eerste Kamer (zetels)
VVD	41	16
PvdA	38	14
CDA	13	11
PVV	15	10
SP	15	8
D66	12	5
GroenLinks	4	5
50Plus	2	1
PvdD	2	1
ChristenUnie	5	2
SGP	3	1
OSF	geen	1
	150	75

Het kabinet bestaat uit de partijen VVD en PvdA. Hebben deze twee partijen een meerderheid in de Tweede Kamer?

Ja / nee, toelichting:

.....

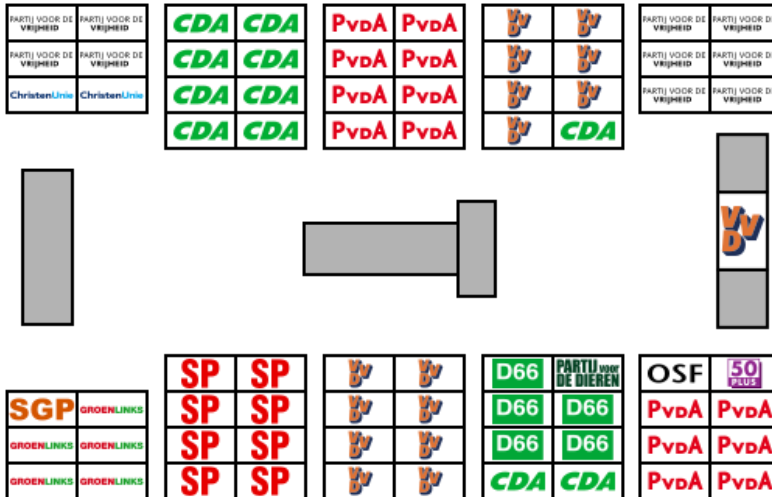
4. Het kabinet bestaat uit de partijen VVD en PvdA. Hebben deze twee partijen een meerderheid in de Eerste Kamer?

Ja / nee, toelichting:

.....

5. Het kabinet wil een aantal plannen doorvoeren. De plannen komen waarschijnlijk wel door de Tweede Kamer. De coalitiepartijen hebben daar immers een meerderheid. In de Eerste Kamer ligt dit anders. Bekijk de volgende 4 plannen. Bij welke partijen kan het kabinet volgens jou het best lobbyen om een meerderheid in de Eerste Kamer te krijgen? Je mag gebruik maken van het internet om partijstandpunten op te zoeken.

Z.O.Z.

Eerste Kamer 2011-2015.

Bron: <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:EersteKamer2011-2015.svg>.

Plan 1. De AOW wordt verlaagd vanaf 2015.

Ongeveer 3 miljoen ouderen die recht hebben op AOW (ouderdomsuitkering), krijgen 25 euro per maand minder. Dit raakt vooral de ouderen met een eigen vermogen. Het gaat dus vooral om de rijkere ouderen.

a. Van welke partij verwacht je steun voor dit plan? Omcirkel deze fractie.

b. Welke partij zou misschien voor het plan kunnen stemmen? Omcirkel deze fractie.

c. Welke partij stemt waarschijnlijk tegen dit plan? Omcirkel deze fractie.

Plan 2. Er worden 35 extra gevechtsvliegtuigen aangeschaft.

De luchtmacht heeft al twee Amerikaanse gevechtsvliegtuigen gekocht. Defensie koopt er nog 35 bij ter vervanging van de F-16-straaljager.

- a. Van welke partij verwacht je steun voor dit plan? Omcirkel deze fractie.

- b. Welke partij zou misschien voor het plan kunnen stemmen? Omcirkel deze fractie.

- c. Welke partij stemt waarschijnlijk tegen dit plan? Kies uit één van onderstaande fracties.

Plan 3. Minder kinderbijslag voor gezinnen.

Vanaf volgend jaar wordt de kinderbijslag voor kinderen ouder dan vijf jaar in stappen verlaagd. Bijna alle ouders zullen dit voelen in hun portemonnee. Alleen voor alleenstaande ouders met een laag inkomen is er een compensatie.

- a. Van welke partij verwacht je steun voor dit plan? Omcirkel deze fractie.

- b. Welke partij zou misschien voor het plan kunnen stemmen? Omcirkel deze fractie.

- c. Welke partij stemt waarschijnlijk tegen dit plan? Kies uit één van onderstaande fracties.

Plan 4. Studenten moeten zelf geld lenen voor hun studie.

Met een moeilijk woord heet dit 'het sociaal leenstelsel invoeren'. Tegen een lage rente kunnen studenten geld lenen voor hun collegegeld en hun schoolboeken. Als de Tweede en Eerste Kamer instemmen met dit leenstelsel, dan kan dit 800 miljoen euro opleveren. Dit bedrag wordt weer in het onderwijs geïnvesteerd.

- a. Van welke partij verwacht je steun voor dit plan? Omcirkel deze fractie.

- b. Welke partij zou misschien voor het plan kunnen stemmen? Omcirkel deze fractie.

- c. Welke partij stemt waarschijnlijk tegen dit plan? Kies uit één van onderstaande fracties.

Antwoordmodel: Macht van de Eerste Kamer

1. A. Ministers, B. Staatssecretarissen, C. Tweede Kamer, D. Eerste Kamer
2. Tweede Kamer & Eerste Kamer
3. Ja, 79 zetels is meer dan de helft van 150 zetels.
4. Nee. De coalitiepartijen VVD en PvdA hebben geen meerderheid in de Eerste Kamer. Samen hebben ze 30 zetels. Dat is niet genoeg ($75/2+1=38$).

1. De AOW wordt verlaagd vanaf 2015.

A. VVD – De VVD is een coalitiepartij. Van een coalitiepartij verwacht je als kabinet meestal wel steun.

B. SP – De SP komt op voor arbeiders. Deze partij wil niet dat ouderen die lang hebben gewerkt tot hun 67^e jaar moeten doorwerken. Toch wordt de pensioenleeftijd stapsgewijs verhoogd naar 67 jaar. Aan de andere kant is de SP wel voor het principe ‘de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten’. Deze maatregel treft vooral de rijkere ouderen. Misschien is de SP te overtuigen...

C. 50Plus – 50Plus mikt heel bewust op de oudere kiezer en komt op voor hun belangen. Het is logisch dat deze partij de AOW niet wil verlagen.

2. Er worden 35 extra gevechtsvliegtuigen aangeschaft.

A. SGP – De SGP is een oppositiepartij, maar deze partij vindt dat er in de afgelopen jaren te weinig is geïnvesteerd in goed materieel bij defensie. Het is belangrijk dat Nederland mee kan blijven doen aan internationale missies.

B. PvdA – De PvdA heeft zich altijd uitgesproken tegen de aanschaf van de Joint Strike Fighter. De PvdA zit hiermee wel in een lastig parket. De PvdA zit namelijk niet alleen in het parlement, maar ook in het kabinet. De PvdA-ministers zijn inmiddels akkoord met de aanschaf van deze gevechtsvliegtuigen. Het is voor de PvdA'ers wel erg vervelend om tegen het plan van het kabinet te stemmen. Dus misschien zijn de PvdA-senatoren te overtuigen om voor de JSF-aanschaf te stemmen....

C. PVV – De PVV haalt hard uit naar de plannen van het kabinet. Geert Wilders' reactie op de plannen van het kabinet: “Dit kabinet is totaal de weg kwijt. Het geeft miljarden uit aan een duur JSF vliegtuig (...), maar verhoogt de belasting voor de burgers en bedrijven van Nederland.”

3. Minder kinderbijslag voor gezinnen.

A. PvdA – Er wordt niet alleen bezuinigd op de kinderbijslag. Er worden ook veel andere regelingen samengevoegd. Het kabinet kan hiermee flink besparen en er is ook gedacht aan de alleenstaande ouders met lage inkomens. De PvdA in de Eerste Kamer wil op dit punt waarschijnlijk wel instemmen met het plan van de VVD-PvdA-coalitie.

B. D66 – Als D66 instemt met dit plan, dan wil deze partij waarschijnlijk wel investeringen in het onderwijs ervoor terug. Toch spreekt de partij zich niet heel negatief uit over dit bezuinigingsplan.

C. ChristenUnie – De gezinnen betalen volgens de ChristenUnie veel te veel de rekening van de crisis. Voor Christelijke partijen is het gezin ‘de hoeksteen van de samenleving’. Het is daarom niet heel verrassend dat de ChristenUnie tegen dit plan is. “Ouders die werk en opvoeding van hun kinderen combineren, straf je niet.”, aldus Arie Slob.

4. Studenten moeten zelf geld lenen voor hun studie.

A. D66 – D66 is een sociaalliberale partij en een partij die zich sterk maakt voor investeren in onderwijs. Deze maatregel lijkt goed te passen bij de uitgangspunten van D66. Studenten hoeven niet per se van de overheid geld te krijgen om te studeren, maar het onderwijs moet wel toegankelijk blijven en goed van kwaliteit. De toevoeging dat het bezuinigde geld wordt ingezet voor beter onderwijs vindt D66 noodzakelijk.

B. GroenLinks – GroenLinks vindt dat studenten de dupe worden van deze bezuinigingsmaatregel. Er moet dus behoorlijk wat tegenover een stem ‘voor’ staan. Zo kan de minister bijvoorbeeld beloven om de OV-kaart voor studenten te behouden of het collegegeld te verlagen. Het is dus niet gemakkelijk om een meerderheid in de Eerste Kamer te krijgen voor dit plan.

C. Partij voor de Dieren – Met één zetel in de Eerste Kamer zal de PvdD geen belangrijke lobbypartner zijn van het kabinet. De Partij voor de Dieren heeft zich altijd uitgesproken tegen het sociale leenstelsel. Studeren moet voor iedereen betaalbaar blijven. Het is onwaarschijnlijk dat de PvdD afstapt van een stem ‘tegen’.